

Observationer i Ekerö kommun 2009

Glenn Cornland & Linus Brobacke

År 2009 blev återigen ett år med många sedda arter och detta tack vare att föreningens medlemmar lagt ned många timmar i fält. Årets redovisning av fågelobservationer i Ekerö kommun blir den tionde i ordningen. Inga nya arter för Mäläröarna noterades. Ytterligare tre äldre fynd har tillkommit, lappuggla (1882), småtärna (1949) och tretåig mås (1927). Enligt MOFs räkningar har det nu setts totalt 254 arter i kommunen. Under 2009 sågs 201 arter..

År 2009 inleddes kortvarigt med kyla men sedan blev det mildväder och på årets vinterfågelrally i mitten på januari sågs 60 arter, vilket var den högsta noteringarna under de år vi haft aktiviteten. I slutet på mars kom våren på Mäläröarna och med den anlande de första fiskgjusarna till igenfrusna fjärdar. Inga större mängder vadare rastade under våren och bl.a. grönbenorna och svartsnäpporna var fåtaliga. Ett stort antal mindre korsnäbbar drog in över Mäläröarna under sommaren. Även de övriga två arterna var inblandade fast i mindre antal.

Kommunen tömdes på flyttfåglar under en kall oktober och avlöstes av en mild november som lockade till fågelskådning med lite ”värkänsla”. Den rikliga tillgången på bär, framförallt rönnbär gjorde att stora mängder trast (björktrast, koltrast och rödvingetrast) stannade på Mäläröarna under senhösten och året ut, detta trots en kall och snöig avslutning på 2009.

Underlaget till denna redovisning kommer framförallt från rapportsystemet *Svalan* och från den publiceras de intressantaste observationerna här. Stockholms Ornitologiska Förenings rapporteringsmall följs i stort, se ibland inledande kursiverade rapportvillkor. För de vanligare arterna tas endast observationer upp som är tidsmässigt avvikande, större antal eller noterade häckningar.

Under kommande år vill vi att rapportören lämnar så noggranna rapporter som möjligt på *Svalan*: antal, kön, aktivitet, uppgifter om eventuell häckning m.m. Känsliga arter döljs auto-

matiskt i systemet. Observationerna är ännu inte fullt ut granskade av någon rapport- eller rarietetskommitté (Rk, Rrk).

Artförteckning

Knölsvan *Cygnus olor*

Enda noteringen med högre antal var 56 ex Menhammarsviken 28.11 (JWn).

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Tillsammans med sträckande sångsvan 1 ex Stenhamra stenbrott 29.11 (PEm) och 1 ex Väntholmsviken 16.12 (GSd).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

På åkrarna vid Kårsö gård rastade traditionsenligt som flest 110 ex 22–28.3 (LBe, SHn m.fl.). Under senhösten sträckte i två flockar på summa 55 ex förbi Väntholmsviken 16.12 (GSd) och totalt sågs ca 130 ex sträckande åt sydväst under nov.–dec.

Sädgås *Anser fabalis*

Endast observationer från Svartsjövikens under året. 27 ex sträckande 8.3 (AEn, TEn, MNn). Rastande: 8 ex 14.3 (MAn, UNn), ca 30 ex 14.3–1.4 (GSd, SSg m.fl.), 43 ex 22.3 (MNn) och 6 ex 5.4 (MNn). Inga höstobservationer rapporterade!

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

1 ex av denna östliga sädgåsras sågs i flockarna med rastande gäss vid Svartsjövikens 18–29.3 (BDk, GSd m.fl.).

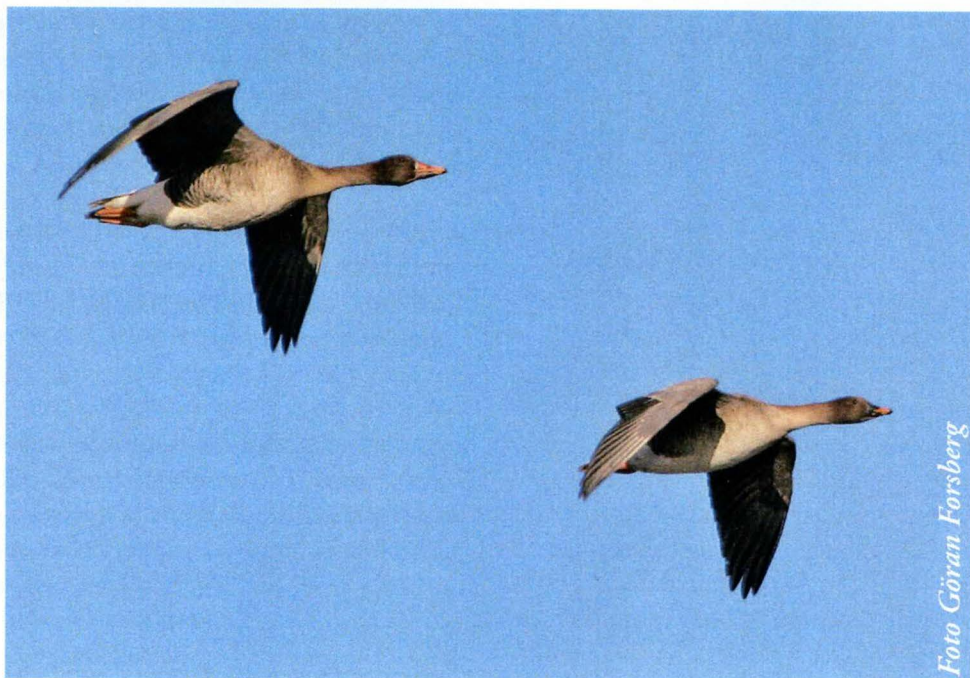

Foto Göran Forsberg

Vanlig sädgås och tundrasädgås (till höger) vid Svartsjövikén

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Rekordår i uppträdande hos oss då endast 6 tidigare fynd är kända i kommunen. 2 ex Svartsjövikén 5.4 (MNn, UNn), 4 ex rastande Mastområdet, Lovön 27.9 (GSd m.fl.) och 1 ex flög förbi Svartsjövikén 18.10 (SSg m.fl.).

Bläsgås *Anser albifrons*

1 ex. rastande med övriga gäss Svartsjövikén 22.3–4.4 (MAn, MNn).

Grågås *Anser anser*

Fem observationer i februari med 1 ex Helgö kanal 10.2 (UKi), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 25.2 (HAN), 1 ex Svartsjövikén 28.2 (PEm) och 1 par Lovö kyrkängar 28.2 (SSg). En sen 2 ex Menhammarsvikén 13.12 (NWk, MÅg). Häckning utanför Svartsjövikén: Minst 4 kullar Kyrkpölen, Adelsö (HAN), en kull Malmviks strandängar (MNn) och en kull Bonadammen, Munsö (MAn, UKi). Rastande vår Svartsjövikén: Redan den 15.3 fanns 100 ex (JWn), den 16.3 ökade antalet till 200 ex (UKi, SSg) och som flest 15.3–1.4 sågs 320 ex. Rastande höst: Vid Svartsjövikén och Svartsjö dämma ca 300 ex 14.7 (GCd), 550 ex 14.8 (NWk m.fl.) och 300 ex

5.9 (MAn m.fl.). Den 22.8–6.9 sågs som flest ca. 400 ex vid Kyrkpölen, Adelsö (HAN, BSn m.fl.). Hela 1200 ex rastade ute på Hovgårdsfjärden 24.8 (UKi, MNn). 300 ex passerade Menhammarsvikén 19.9 (JWn), 110–150 ex fanns vid Mastområdet, Lovön 22.9–2.10 (SSg m.fl.), 100 ex sågs från Ekebyhovsbacken 27.9 (GSd m.fl.). Vid Lötén, Munsö rastade 100 ex 17.10 (MAn) och i slutet på oktober rastade ca 150 ex på Torslundaåkrarna, Färingsö 25.10 (GCd).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

På Fiskarholmen i Fiskarfjärden räknades 7 häckande par 4.5 (JSI), och 43 ungar fanns i Drottningholmsparken 19.6 (SLn). Rastande >1000 ex Drottningholmsparken: Länsstyrelsens inventering 1122 ex 20.8 (RLg), ca 1000 ex 6.9 (GOn) och ca 1000 ex 14.10 (SSg). Övriga: Ca 1000 ex förbiflygande Prästvik, Lovön 18.10 (JWn) och årets högsta notering ca 2000 ex vid Mastområdet 3.10 (SSg).

Prutgås *Branta bernicla*

I en flock med vitkindade gäss sågs 1 ex sträcka Menhammarsvikén 1.11 (MNn).

Gravand *Tadorna tadorna*

1 ex rastande Eldgarnsö 21.11 (LWm).

Bläsand *Anas penelope*

Rastande Menhammarsviken >15 ex: 16–20 ex 10–24.4 (MNn, UNn), 16 ex 15.8 (JSn) och ca. 20–30 ex 28.10 t.o.m. 13.12. Max 36 ex 28.10 (SSg). Övriga >15 ex: 28 ex rastande Torslundadammen 27.9 (GCd).

Snatterand *Anas strepera*

Under häckningstid som flest 3 par Bonadammen, Munsö, 4 par Svartsjö däme, 3 par Kyrkpölen, Adelsö, 3 par Menhammarsviken och 1 par Väntholmsviken. En häckning konstaterades med 8 ungar i Svartsjö däme 28.6 (JRe, NWk). En ovanligt sen observation av 2 hannar vid Drottningholms slott 27–29.12 (SSg, JWn).

Kricka *Anas crecca*

Häckning konstaterad i Svartsjö däme för första gången. 8 ungar observerades den 27.6 och 5.7 (MNn). Par i lämplig häckbiotop under häckningstid: 2 par Eldgarnsö 9.5 (JWn), 2–4 par Kyrkpölen, Adelsö 25.4–20.6 (HAn, BSn), 4 par Svartsjö däme 9.5–27.6 (JWn m.fl.). 2 hannar sågs på Malmviks strandängar, Lovön 7–24.6 (MNn m.fl.). Rastande vår: Ca. 80 ex Svartsjö däme 8–19.4 (NWk, BDK m.fl.). Rastande höst: Ca. 50 ex Kyrkpölen, Adelsö 22.8 (HAn, BSn) och ca. 50 ex Svartsjö däme 19.9 (MNn).

Stjärtand *Anas acuta*

Rastande vår: 1 hanne Eldgarnssundet 1.4 (REm, GSd m.fl.), 1 hanne Svartsjövikens och Svartsjö däme 2–7.4 (UNn m.fl.) och 2 par Svartsjö däme 9.4 (JBk, REem). 1 ex sträckande Lambarudd, Lovön 18.4 (MNn). Rastande höst: 1 ex Svartsjö däme 19–22.8 (SSg m.fl.), 17 ex Svartsjö däme 5.9 (MAn, MNn m.fl.), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 6.9 (HAn, BSn), 6 ex Svartsjö däme 6.9 och 10.9 (GSd m.fl.) och 1 ex Menhammarsviken 13.9 (UNn).

Årta *Anas querquedula*

1 par rastade på en flytande vassrugge ute i Mör-

byfjärden 13.4 (JBk, GCd), 2 par ev. 3 par sågs sedan i Svartsjö däme (2 par) och Svartsjövikens (1 par) från 5–24.5 (MNn m.fl.). En hona födosökte i Svartsjö däme 27.6 (MNn). Ingen häckning konstaterades i år. På hösten sågs 2 ex Svartsjö däme 26.9 (PEm).

Skedand *Anas clypeata*

1–2 par sågs i Svartsjö däme under häckningstid, men ingen häckning kunde konstateras i år heller. Som flest sågs 3 par i Svartsjö däme 25.4 (JSI). 1 par flög förbi Bruksviken, Adelsö 12.4 (HTs), 1 par rastade i Torslundadammen, Färingsö 20–24.4 (GCd), 1 ex kom förbi Kärösund 17.5 (JWn), 1 hanne sågs vid Lindö, Lovön 9.6 (FTd) och 2 ex rastade i Väntholmsviken 28.8 (GSd, GFg).

Brunand *Aythya ferina*

Alla rastande: 1 ex Svartsjövikens–Svartsjö däme 2–6.4 (UNn m.fl.), 1 ex Drottningholms slott, 3–4.4 (MNn, JBk). 3 hannar och 2 honor 7.4 (BEn) och 1 par sedda 10.4–3.5 Bonadammen, Munsö (MNn, JWn). 1 ex Eldgarnssundet, Eldgarnsö 17.5 (MAn), 2 hannar Svartsjö däme 27–30.5 (LBe, REem m.fl.), 1 ex Menhammarsviken 15.8 (JSn), 2 ex Närlunda, Ekerö 14.11 (LBe, SHn) och 1 ex Menhammarsviken 28.11 (UNn, JWn).

Vigg *Aythya fuligula*

3 honor fick ut var sin kull (25 pull) i Torslundadammen (GCd). Endast en hanne observerades i dammen under häckningstiden!

Bergand *Aythya marila*

1 ex rastande i Menhammarsviken 28.10–1.11 (MNn, SSg m.fl.) och ytterligare 1 ex Svartsjövikens 31.10–1.11 (PEm, AMä m.fl.).

Alfågel *Clangula hyemalis*

1 par höll till i vattnet söder om Drottningholms slott 3–5.4 (GCd m.fl.) och en hanne rastade på Näsfjärden 17.4 (GSd).

Sjöörr *Melanitta nigra*

Rastande: 4 ex Prästvik, Lovön 14.4 (SHn m.fl.),

32 ex Mörbyfjärden 15.4 (GSd m.fl.) och 21 ex Lambarudd, Lovön 17.4 (SSg) och 2 ex kvar vid Lambarudd 8.4 (MNn). 7 ex Rastaholm 19.4 (JWn, UKi), 9 par Lambarudd 20.4 (UNn), 8 ex Fiskarfjärden 22.4 (IGd, REm m.fl.), 1 ex Svartsjövik 19.10 (UKi m.fl.) och 6 ex Näs-fjärden 31.10 (GSd). 10 ex sträckte förbi Lindhaga, Färingsö 21.4 JBk och 8 ex förbiflygande Lövstafjärden 19.10 (GSd).

Svärta *Melanitta fusca*

En hanne sträckande upp i Hovgårdsfjärden 18.4 GCd och en hanne rastande Lambarudd, Lovön 19.4 (MAn, UNn).

Salskrake *Mergus albellus*

Rastande > 9 ex i Menhammarsviken: 10 ex 2.1 (UKi), 10 ex 18.4 (JWn) och 20.4 (UNn). Höst: 20 ex 1.11 (MNn), 13 ex 22.11 (NWk m.fl.) och 13 ex 28.11 (UNn). Övriga: En för säsongen tidig fågel sågs i Svartsjö däme 22.8 (MNn) och 15 ex förbiflygande Eldgarnsö 22.11 (JWn).

Storskrake *Mergus merganser*

En flock på hela 300 ex sträckte förbi Rastaholm 31.1 (JWn).

Småskrake *Mergus serrator*

En markant ökning av observationerna senaste åren. 2 par rastade i Prästvik, Mörbyfjärden 13–18.4 (MNn, SSg). 1 par förbi Näs-fjärden 17.4 (GSd), 1 ex Lambarudd, Lovön 18.4 (MAn, UNn), 7 ex Rastaholm 18.4 (GCd m.fl.), 1 ex Ekeby brygga, Munsö 19.4 (JWn, UKi) och 3 par Lambarudd 20.4 (UNn). Mälarinventeringen (TPn, HRp) räknade den 23 april 3 hannar + 2 honor Gåsholmsskäret, Södra Björkfjärden, 2 par Stora Hallstaskär, Prästfjärden och 5 hannar + 3 honor Flisorna, Munsö samt 4 par Flisorna 20.5. 1 par Prästvik 13.5 (JWn), 1 par Pilsholmen, Munsö 16.5 (MAn, UNn), 1 ex Eldgarnsö 31.5 (SHn, LBe). En häckning (12 pull) konstaterad vid Adelsö kyrka 7.6 (HAn, BSn) där också 2 par 12.7 (MNn). En sen höstobs var 1 ex Sjö-äng, Munsö 31.10 (SHn, LBe).

Rapphöna *Perdix perdix*

Enstaka observationer görs nästan varje år. 2 ex sågs vid Svartsjö däme 26.9 (PEm) och senare 1 ex på samma lokal 10.10 (GFg).

Vaktel *Coturnix coturnix*

1 ex spel Hovgården, Adelsö 29.5 (MMt). 2–3 ex hördes spela vid Svartsjövik 31.5–28.6 (SHn, LBe m.fl.).

Smålom *Gavia stellata*

1 ex sågs födosöka från Adelsö 12.4 (JBk), 1 ex sträckande N. Färingsö 5.5 (GSd) och 1 ex rastande Fiskarfjärden 12.9 (MNn).

Storlom *Gavia arctica*

Ingen häckning konstaterad, men ropande fåglar och par observerades i häcktid från vatten utanför N. Färingsö där de häckade förra året (RLt, CLm). Även ropande fåglar och par sedda från Adelsö under häckningstid (LBe, SHn m.fl.). Födosökande och rastande fåglar var bl. a. 2 ex Kyrkfjärden 7.4 (GCd), 1 par Rastaholm 10–18.4 (MAn, MNn m.fl.), 2 ex Mörbyfjärden 13–14.4 (JWn m.fl.), 1 ex Ekeby brygga, Munsö 18.4 (JWn), 2 ex Väntholmsviken 22.4 (GSd), 1 ex Mörbyfjärden 3.5 (SSg) och 1 ex Fiskarfjärden 1.9 (JSI). Sträckande: 1 ex Mastområdet, Lovön 23.7 (FTd), 1 ex Prästvik, Lovön 29.7 (MNn) och 3 ex Mastområdet 19.9 (MNn).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Minst två häckningar i Bonadammen på Munsö (MNn m.fl.). Spelande fåglar från 5.4 och framåt på säsongen (SHn m.fl.). Övriga obsar: 1 ex Väntholmsviken 14.4 (GSd), 2 ex 19–30.4 Svartsjö däme (MNn, UNn m.fl.), 1 ex Menhammarsviken 10.5 (JWn), 30.8 (UNn) och 1.11 (MNn), 1 ex Svartsjö däme 21.5 (MNn). En ungfågel i dammen på Mastområdet, Lovön 27–28.7 (FTd) och en i Svartsjö däme 13.8 (GOn), 1 ex rastande Ölsta tegeldamm 15–25.9 (GSd), 1 ex födosökande Sötvattenslaboratoriet, Lovön 31.10 (JWn) och 1 ex i Torslundadammen, Färingsö 7.11 (GCd).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Större ansamlingar under året var 98 ex rastande Långtarmen 4.10 (PEm), 60 ex 31.1 (JWn) och ca. 80 ex 1.11 i Menhammarsviken (MNn).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Ses numera årligt och i år gjordes 3 observationer. 1 ex Rastaholm 10.4 (MNn), 1 ex sträckande S. Björkfjärden 18.4 (GCd) och 1 ex Mörbyfjärden 18.4 (JBl, JWn).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Årets första observation var i Bonadammen, Munsö med 2 ex 12.4 (JBl). Här sedan 2 par under häckningssäsongen, men inga ungar noterades. 1 ex Torslundadammen 14–30.4 (GCd m.fl.) och 1 ex Prästvik, Lovön 14.4 (UNn). 1 ungfågel rastade i dammen på Mastområdet, Lovön 27.7–2.8 2009 (FTd) och en i Torslundadammen, Färingsö 12.8 (GCd). Årets sista observation blev 1 ex som rastade i Fiskarfjärden 28.10 (JSI).

Storskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*

Antalet stabilt i kommunens skarvkolonier under 2008 med 350 par inräknande av Mälärinventeringen (TPn, HRp).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Den övervintrande drommen (se artikel i FpM 2008) vid Sötvattenslabbet på Lovön, återvände i januari 2009 och stannade tills i alla fall 1.3 (LBe, m.fl.). 6–7 tutande ex inrapporterade i år från Björkö, Eldgarnsö

(2 ex), Menhammarsviken, Svartsjövikén, Väntholmsviken och från Ölsta tegeldamm. Ölsta rapporten kan ev. vara samma ex som Väntholmsviken.

Ägretthäger *Egretta alba*

Andra gången och andra året i rad som denna raritet ses hos oss. På fågel-skådningens dag, den 10 maj, 1 ex tillfälligt rastande Svartsjövikén/Svartsjödämme 10.5 (MOF).

Gråhäger *Ardea cinerea*

Från de kolonier som inventeras av Mälärinventeringen (TPn, HRp) fanns i år endast 3 par totalt, vilket är en drastisk nedgång sedan 2004, då ca. 50 par inräknades. En ungfågel övervintrade vid Sötvattenslaboratoriet under januari och februari där den utfodrades regelbundet med upptinad fisk av personalen på labbet. *Övriga vinterobsar:* 2 ex i diket nedanför Ekebyhovsbacken 1–9.1 (BDk, Ulla Dolk m.fl.), 1 ex Skärviks Båtbrygga, Ekerö 1.1 (JWn), 1 ex Stavsund, Ekerö 1.1 (UKi), 1 ex flög förbi Prästnibble, Färingsö 3.1 (GSd) och 1 ex kom förbi Tappström 5.1 (JBl, GCd). I Igelviksbäcken, Färingsö 1 ex 17.1 (GSd, AAn) och 1 ex Svartsjövikén 21.2 (UNn).

Bivråk *Pernis apivorus*

Årets första sågs den 20.5 då 1 ex kom förbi Sundby By, Färingsö (JBl). Under senvår och sommar sågs ett tiotal fåglar vid enstaka tillfällen däribland 5 observationer vid Svartsjövikén. Inga rapporter om revirhållande fåglar har inkommit. *Sträckande:* Totalt sågs ca. 20 ex med bl.a. 11 ex Svartsjödämme 22.8 (MNn) och 3 ex Väntholmsviken 23.8 (GSd).

Röd glada *Milvus milvus*

1 ex sträckande Svartsjövikén 30.3 (JBl, GCd) och 1 ex förbi Svartsjövikén 3.7 (KKn).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Observerad under årets alla månader: Högsta antalet tillsammans var 5 ex Stenbrottet 21.11 (LBe, SHn).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Endast en häckning inrapporterad i år. 1 adult med föda åt 3 ungar Svartsjökanal 19.8 (GSd, GFg). Ett revir i Menhammarsviken. Se också sid. 39.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Under vårflyttningen observerades i kommunen sammanlagt 11 ex (5 hannar och 6 honor). Ett ovanligt sommarfynd av en hona vid Svartsjövikens 21.7 (BEn, EEt). *Höstobservationer*: Stenhamra stenbrott 11.10 (PEm), Lovö kyrkängar 24.10 (FTd). *Vinterfåglar*: Tillflykten, Lovön 4.12 (HEy, REy) och Menhammarsviken 20.12 (JWn).

Ängshök *Circus pygargus*

Arten sågs senast i kommunen 2006. Totalt ca. 10 observationer under 2000-talet. Årets fågel, en hona, födosökte vid Malmviks strandängar, Lovön 7.5 (UNn).

Ormvråk *Buteo buteo*

Övervintrande jan.–feb. Antalet stationära fåglar uppskattas till 5 ex Ekerö–Munsö, 1 ex Adelsö, 6 ex Färingsö och 5 ex Lovön. *December*: 2 ex på Lovön synliga vid Mastområdet, Sötvattenslabbet och Drottningholmsparken/golfbanan (MNn, SSg m.fl.). 1 ex Rastaholm 31.12 (JWn), 1 ex Svanhagen–Lindhaga, Färingsö (JBk).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Övervintrande jan.–mars: 2–3 ex Färingsö, 2 ex Lovön och 1 ex i Menhammarsviken. *Ströob-sar bl.a. från*: 1 ex födosökande Älby hage 16.3 (UKi), 9 observationer vid Svartsjövikens 1–19.4 varav minst 3 sträckande (MNn m.fl.). *Höst*: 1 ex sträckande Lovö kyrka 28.9 (SSg), 2 ex sträckande Stenhamra stenbrottet 4.10 (PEm), 1 ex födosökande Svartsjövikens 21.11 (GSd, JWn m.fl.), 1 ex födosökande Asknäsviken, Ekerö 26.11 (MGr). *December*: 1 ex Menhammarsviken 13.12 (JWn), 1 ex Svartsjövikens 13 och 23.12 (AMä, GSd m.fl.) och 1 ex kom förbi Stenhamra stenbrottet 25.12 (PEm).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Totalt 6 observationer. 1 ex Rastaholm 10.1

(JWn), 1 ex kom förbi Prästvik, Lovön 4.2 (SSg), 1 ex Ellholmen, Adelsö 28.2 (Rördrommen fältstation). 1 ex sågs både från Klippans skog på Färingsö (GSd) och Lambarudd, Lovön (MNn) den 29.3. Vidare sträckte 1 ex Lindhaga, Färingsö 25.4 (JBk) och enda höstobservationen blev 1 ex som sågs från Stenhamra stenbrott 19.9 (LBe).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Kom från vinterkvarteren 1.4 då 2 ex sågs över ett fruset Svartsjövikens (GCd, UNn). 1 par anlände till boet på Lovöberget 4.4 (JSI). Häckning genomfördes och 1 unge blev flygg. Ingen tillförlitlig bild av antalet aktiva bon i kommunen kan utläsas av Svalanrapporterna i år. Vid MNFs jubileumsexkursion 17.5 per båt omkring Ekerön räknades 13 bebodda och 2 obebodda bon (JSI).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

1 par häckade vid Svartsjövikens och fick ut 3 ungar (GCd m.fl.). Fåglar sågs vid Svartsjövikens från 27.2 t.o.m. 21.7 då observationerna upphör. *Övriga*: Området runt Lovö kyrka en el. flera fåglar (ingen häckning i år) från april t.o.m. 27.9 (GSd m.fl.). 1 ex rastade Kärsön 18.4 (JWn), 1 ex förbi Lindhaga, Färingsö 3.5 (JBk), 1 ex Eldgarnsö 9.5 (JWn), 1 ex förbi Adelsö kyrka 12.7 (MNn), 1 ex sträckande Ekebyhovsbacken 12.9 (MNn) och 1 ex Prästnibble, Färingsö 3.10 (GSd, GFg). *Vinterfynd*: 1 ex Drottningholmsparken, Lovön 8.1 (GCd) och 25.2 (SSg) och på efteråret sågs i området Lovö K:a–Drottningholm en fågel/fåglar 17.10–31.12, nödvändigtvis ej samma individ, (FTd m.fl.).

Stenfalk *Falco columbarius*

1 ex sågs vid Löten, Munsö 19.4 (ASn) och 1 ex Kärsö Gård, Ekerö 10.5 (MNn). *Höst*: 1 ex Svartsjövikens 27.9 (GSd) och 1 ex Svanhagen, Färingsö 27.9 (GFg, GSd).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Rapporter från sex lokaler med revirhållande par och eller tiggande ungar.

Foto Patrik Engström

*Ung pilgrimsfalk över Dämnet***Pilgrimsfalk** *Falco peregrinus*

Återigen en hög årsiffra med 7 observationer totalt. Vårobservationerna var alla sträckande med 1 ex Lovö kyrka 10.4 (MNn), 1 ex Svartsjövikens 10.5 (MOF) och 1 ex Svartsjö dämme 20.6 (MNn). En yngre fågel flög förbi Österby; Färingsö 24/7 (UAn), 1 ex sträckande Ekebyhovsbacken 12.9 (MNn), 1 ex kom förbi Svartsjövikens 19.9 (SHn m.fl.), 1 juvenil födosökande Svartsjö dämme 26.9 (PEm). En sen observation var 1 ex som jagande trast Svartsjövikens 27.11 (GCd).

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Övervintrande: Jan.–feb. Som flest 4 ex observerade vid Sötvattenslaboratoriet, Lovön 10.1 (MÅg m.fl.), 1 ex Älby hage (UKi, PJUL m.fl.) och 1 ex Sundbyviken 6.2 (UKi). I december sågs 1 ex vid Sötvattenslaboratoriet (MAN, ASm) och 1 ex Älby hage (UKi). *Revirhävande fåglar:* 10 revir inrapporterade. 3 ex Svartsjövikens, 2 ex Ölsta tegeldamm, Färingsö (GFg, GSd), 1 ex Helgö kanal (UKi), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö (HAN, HTs), 1 ex Menhammarsviken och 1 ex Malmviks strandängar (JWn). 1 ex Väntholmsviken (GSd).

Kornknarr *Crex crex*

Ett mycket bra år för kornknarren med 4 ex spelande. 1 ex Lovö kyrka, Lovön 10.5–15.7 (MNn m.fl.), 1 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 21.5–13.6 (MNn m.fl.), 1 ex Eldgarnsö 26.5 (JBk, GSd) och 1 ex Svartsjövikens 1.6–22.6 (MNn m.fl.).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

2 revir Ölsta tegeldamm, Färingsö 29.4 (GSd m.fl.)

och 1 revir i den närliggande Rishögsdammen 15.4 (GSd m.fl.). 1 revir Tufa Marina, Färingsö (GSd). 1 ex sågs och hördes Bonadammen, Munsö 12–13.4 (JBk, JWn) och 9.5 (MAN). En ungfågel födosökte Helgö kanal 20.10 2(UKi).

Sothöna *Fulica atra*

Rastande: 167 ex Svartsjövikens 2.4 (UKi), 100–150 ex Svartsjö dämme 3–8.4 (SSg, JWn m.fl.), 100 ex Lundhagen, Tappström 4.4 (LBe, SHn), 120 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 4.4 och 9.4 (MAN, MNn), 120 ex Skärviks Båtbrygga, Ekerö 5.4 (REm). Menhammarsviken högsta antal 105–250 ex 16.8–5.9 (JWn m.fl.). 130 ex Koviken, Lovön 14.11 (MAN, UNn) och 115 ex Sötvattenslaboratoriet 22.11 (NWk m.fl.).

Trana *Grus grus*

Sträckande vår >5 ex: De första för året var 7 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 15.3 (MNn) sedan sågs 14 ex 22.3 (MNn, m.fl.), 18 ex Ekeby brygga 30.3 (GCd), 23 ex Svartsjövikens 30.3 (JBk, GCd), 18 ex Svartsjövikens 2.4 (JWn), 10 ex Svartsjövikens 6.4 (SSg), 44 ex Väntholmsviken 6.4 (GSd) 22 ex Rastaholm 10.4 (MNn). *Sträckande höst:* 50 ex Älby hage 29.9 (UKi) och 41 ex Mastområdet, Lovön 2.10 (SSg, BEn). *Övriga:* 11 ex rastande Kårsö Gärd, Ekerö 5.7 (UNn).

Foto Göran Forsberg

Tranor

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

3 par genomförde tre häckningar på Malmviks strandängar (MNn, SSg m.fl.). 1 par och häckning Svartsjö dämma (UKi m.fl.). Par fanns i lämplig häckningsbiotop vid Torslundadammen (GCd) och Kyrkpölen, Adelsö (HAN), men inga häckningar konstaterades här.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Rastande vår: 2 ex rast Malmviks strandängar, Lovön 10–14.4 (SSg, REm m.fl.), 1 ex Svartsjö dämma 16 och 20.4 (JBk, UKi), 1 ex Svartsjö dämma 5–6.5 (MNn, BEn), 1 ex Malmviks strandängar, Lovön 10.5 (MNn), 1 ex Svartsjö dämma 13.6 (MAN). *Rastande höst:* 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 22.8 (HAN, BSn) och 1 ex Malmviks strandängar, Lovön 24.8 (MNn, SSg)

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

7 ex rastade på en åker vid Väsby gård, Munsö 14.5 (JBk).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Rastande under perioden 28.4–4.5 som flest 154 ex vid Svartsjövikens (REm m.fl.).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

1 ex sträckande Svartsjö dämma 22.8 (MNn).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

De första viporna anlände i år den 4 mars då bl a 18 ex sågs vid Svartsjövikens (GCd, SSg) och 19 ex på Lovö kyrkängar 4.3 (FTd, SSg).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Rastande: Flest observationer kommer från Malmviks strandängar, Lovön med 7 ex 16.5 (MNn), 3 ex 21.5 (JWn), 1 ex 6.6 (MNn m.fl.), 1 ex 23–24.7 (SSg) och 1 ex 11–25.8 (GCd m.fl.). Vidare sågs 2 ex Kyrkpölen, Adelsö 16.5 (HAN), 2 ex Svartsjö dämma 21.5 (JBk, MNn), 1 ex Torslundadammen 10.8 (GCd) och 1 ex Svartsjö dämma 29.8 (UNn).

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

1 ex 24–26.8 Kyrkpölen, Adelsö (UKi, MNn m.fl.). Kommunens 2:a fynd av denna raritet.

Första fyndet gjordes september 2004 i Svartsjö dämma.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

2 adulta fåglar rastande Malmviks strandängar, Lovön 11.7 (SSg, MNn).

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Rastande: 5 ex Kyrkpölen, Adelsö 12.7 (MNn, LBBE), 1 ex Malmviks strandängar, Lovön 14.7 (SSg m.fl.), 1 ex Malmviks strandängar, Lovön 22.8–26.8 (SSg), 5 ex Kyrkpölen 22.8–25.8 (HAN m.fl.), 2 ex Kyrkpölen 25.9 (BLd) och 1 ex Svartsjö dämma 26.9 (PEm).

Brushanne *Philomachus pugnax*

Rastande: Den första något tidiga fågeln fanns vid Svartsjö dämma 15.4 (UNn). Högsta antalet 9 ex Svartsjö dämma 28.4 (JBk) och 9 ex Översilningsområdet, Svartsjövikens 1.8 (MNn).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

1 ex övervintrade vid Helgö kanal–Älby hage 21.1–24.4 (UKi m.fl.) och 1 ex sågs åter 25.10 (UKi). 1 ex rastande Malmviks strandängar, Lovön 10.4 (MNn) och 1 ex Svartsjö dämma 1.5 (JWn).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

För tredje året i rad spelade 1 ex vid Svartsjövikens 16–18.5 (GCd m.fl.).

Småspov *Numenius phaeopus*

1 ex rastande vid Svartsjövikens 29.4 (UNn) och 1 ex sträckande förbi Fladen, Ekerö 16.5 (MNn).

Storspov *Numenius arquata*

15 vårobservationer och fem höstobservationer med totalt ca 60 stycken sedda/hörda. *Observerad > 1 ex:* 2 ex rastande Svartsjö dämma 7.4 (REm, GSd), 13 ex rastande Svartsjövikens 18.4 (SHn), 16 ex sträckande Rastaholm 18.4 (GCd), 2 ex rastande Malmviks strandängar, Lovön 20.4 (LBe), 9 ex sträckande Älby hage, Ekerö 18.7 (UKi) och 3 ex rastande vid Svartsjövikens 20.7 (BEn).

Foto Göran Forsberg

Gluttsnäppor

Rödbena *Tringa totanus*

Vid Svartsjö däme trolig häckning där 1 par sågs spela från 26.4 (UKi m.fl.), senare observerad parning och i juli varnande fåglar. Ytterligare 1 ex spelande Svartsjöviken 26.4 (UKi m.fl.). Vid Kyrkölen på Adelsö fanns fågel regelbundet under häckningstid, men inget som tydde på häckning, från 2.4 (HTs), 12.4 (JBk m.fl.), 13.6 (MAn), 13.6 (HAn, BSn), 16.7 (HAn, BSn) och 26.8 (JMn). Övriga observationer: 1 ex flög över Näsfjärden 17.4 (GSd), 2 ex flög förbi Malmviks strandängar, Lovön 3.5 (JWn), 4 ex rastande Svartsjö däme 17.5 (MAn, SSst), 1 ex förbi Tappström 21.5 (SSg) och 1 ex hördes locka Klippans väg, Färingsö 24.5 (GSd, GFg).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Rastande: I Svartsjö däme sågs 2 ex 25–30.4 (JSl m.fl.), 1 ex 5.7 (MNn), 2 ex 1.8 (MNn), 1 ex 19.8 (SSg), 1 ex 29.8 (UNn) och 1 ex 5–6.9 (MAn m.fl.). Menhammarsviken 2 ex flög förbi 10.5 (JWn) och 1 ex 15.8 (JSn). I Kyrkölen på Adelsö 1 ex 10.5 (MNn), 1 ex 12.7 (MNn) och troligen samma individ 8–15.8 (HAn, MAn). 1 ex Torslundadammen 19.5

(GCd). Mastområdet, Lovön 1 ex 20–21.6 (MNn) och 1 ex hörd 30.7 (FTd). Malmviks strandängar, Lovön 3 ex 7–8.7 (UNn, SSg), 1 ex 30.7 SSg och 1 ex 16.8 (SSg).

Grönbena *Tringa glareola*

Några tidigt anlända rastande individer sågs i andra halvan på april. Bl.a. Svartsjö däme 1 ex 16.4 (JBk) och 1 ex 20.4 (UKi). 6 ex Malmviks strandängar, Lovön 26.4 (FTd) och 3 ex Svartsjö däme 26.4 (GCd m.fl.). Ett lite större antal rastade sedan i maj med 40 ex Svartsjö däme 9.5 (JWn) och 35 ex Svartsjö däme 15.5 (JWn).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

De först anlända fåglarna sågs i år en dryg vecka tidigare jfr de senaste fyra åren. 1 ex Norrskog 17.4 (GSd), 2 ex Svartsjö däme 17.4 (BDk, Ulla Dolk) och 1 ex Lambarudd, Lovön 18.4 (MNn).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

1 ex rastade tillfälligt i Svartsjö däme den 27.5 (UNn m.fl.) och ev. samma individ i dämet den 7.6 (MNn).

Dvärgmåsar *Larus minutus*

2 adulta sträckande Kärsö grustag 10.5 MNn och 1 ex kom förbi Färjeläget, Adelsö 30.8 (UKi, MNn).

Skrattmåsar *Larus ridibundus*

Rastande > 100 ex: 210 ex Svartsjövikens 13.4 (NWk, MÅg), 150 ex Menhammarsvikens 13.4 (JWn) och 250 ex Mörbyfjärden 14.4 (LBe, SHn). Ca 100 par skrattmåsar gjorde häckningsförsök på Fiskarholmen men häckningen misslyckades, troligen på grund av ihärdiga regn (ca 50 mm 12-14 juni).

Silltrut *Larus fuscus fuscus*

Anlände från vinterkvarteren ca 2 v. tidigt. 1 ex Värbyfjärden 14.3 (GCd), 2 ex Jungfrusund 15.3 (UKi, JWn), 1 ex Lambarudd, Lovön 15.3 (MNn), 1 ex Eldgarnsö 15.3 (GSd, GFg).

Havstrut *Larus marinus*

Ses på mälarfjärdarna som strögäst främst under vinterhalvåret med något eller några få exemplar per gång. Under januari i år sågs en flock på 10 ex vid Jungfrusund 6.1 (SHn, LBe), senare från Rastaholm 17.1 (BDk m.fl.) och förmodligen samma fåglar, 9 ex på Hovgårdsfjärden 29.1 (REm).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

1 ex födosökande Malmvikssjön 8.7 (HBd), 1 ex sträckande Hovgårdsfjärden 12.7 (MNn), 2 ex kom förbi Menhammarsvikens 16.8 (UNn) och 1 ex sträckande Tappström 29.8 (JBk, GCd).

Fisktärna *Sterna hirundo*

En något tidig individ kom förbi Mörbyfjärden 13.4 (SSg). Ca 25 par gjorde häckningsförsök tillsammans med skrattmåsar på Fiskarholmen men misslyckades troligen också på grund av mycket regn (JSl).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

1 ex födosökande Svartsjö däme 25.4 (GSd), 1 ex flög förbi Svartsjö däme 3.5 (JWn) och 2 ex födosökte i Menhammarsvikens 16.8 (UNn m.fl.).

Skogsduva *Columba oenas*

Rastande >99 ex: 100 ex Svartsjövikens 9.3 (LBBe) och 17.3 (SSg). 190 ex Svartsjövikens 19.3 (NWk, MÅg), 220 ex Kärsö Gård 24.3 (UNn), 200 ex Väsbymossen, Färingsö 25.3 (REm), 150 ex Svartsjövikens 27.3 (JWn).

Ringduva *Columba palumbus*

Övervintrande jan.-feb: 4 ungfåglar och en adult Närlunda, Ekerö (LBBe) hela perioden. 1-2 ex Älby hage, Ekerö 15.1 och 10-16.2 (UKi). *December:* 1 ex Klippans väg, Färingsö 12.12 (MNn), 1 ex Väsby hage, Munsö 13.12 (SHn, LBe) och 1 ex födosökande Tillflykten, Lovön 29.12 (FTd). Största rapporterade antalet rastande i år blev ca 500 ex Mastområdet, Lovön 19.9 (MNn).

Turkduva *Streptopelia d. decaocto*

1 ex Lovö kyrka 8.1 (JBk, SSg), 1 ex Husby gård, Munsö 17.1 (MAn m.fl.) samt 10.4 (MNn) och 3.5 (JWn). 1 ex flög förbi Tappström 10.4 (MNn), 1 ex Prästnibble, Färingsö 8.7 (GSd) och 1 ex for förbi Tappströmsbron mot Malmvik 28.7 (GCd).

Gök *Cuculus canorus*

Den första ropande för året hördes på Eldgarnsö 4.5 (JBk). Ca. 20 ropande fåglar inrapporterade fördelat på 5-6 ex Lovön, 1 ex Adelsö, 9 ex Färingsö och 4 ex Ekerö.

Berguv *Bubo bubo*

Den ropande uven på Lovön i slutet på 2008, hördes vid några tillfällen efter årsskiftet fram till mitten på mars.

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

1-2 ex. stationära Koviksvägskalet, Lovön med obsar från årsskiftet fram till 15.3 (MNn, SSg m.fl.) samt 30.12 (SSg). 1 ex. ropande Samting, Adelsö 16.1 (HAn), 1 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 21.1 (personal på labbet) och 1 ex hörd vid Hogsta herrgård, Lovön 1.2 (MNn). 1 ex sågs vid Ekebyhovsbacken 12.3 (BDk, UDK) och ytterligare 1 ex ropande Tofta gård, Adelsö 20.3 (HAn, BSn).

Hornuggleunge

Hornuggla *Asio otus*

1 ex Landholmen, Färingsö 20.2 (JBk). Födosökande fåglar fanns vid Mastområdet 27.2 (MNn, Ssg), 12.3 (UNn) och mellan FRA och Sötvattenslabbet 31.5 (MAn, OAn). En häckning genomfördes på Lovön med en tiggande unge 16.6–3.7 (LBe, SHn m.fl.).

Jorduggla *Asio flammeus*

Enda observationen under året blev 1 ex vid Menhammarsviken 17.5 (MNn).

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Under 2000-talet observerad -00, -02 och -05 (2 ex). I år flög 1 ex förbi Malmviks strandängar, Lovön 1.6 (MNn) och 1 ex födosökande Adelsö 24.8 (NMFn).

Tornseglare *Apus apus*

Större födosökande flockar: 500 ex Svartsjövikens 24.5 (UKi), 500 ex Malmviks strandängar, Lovön 13.6 (MNn), 700 ex Malmviks strandängar 1.8 (MNn), 500 ex Ekebyhovsbacken 1.8 (MNn), 1000 ex Svartsjövikens 1.8 (MNn). Ca. 1000 ex sträckande Svartsjödämme 22.8 (MNn). Ett flertal obsar i början på september gjordes och den senaste för året blev 1 ex som födosökte ovanför Lovö kyrkängar, 15.9 (FTd).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

1 ex Ölsta tegeldamm, Färingsö 23.9 (GFg, GSd). Dammarna har nyligen restaurerats och fungerar nu som viltvatten för fiske, jakt och uppenbarligen också magnet för den ovanliga isfågeln.

Göktyta *Jynx torquilla*

Ca 16 revirhävande fåglar har rapporterats. Återigen blev det häckning i en av göktyteholkarna i Torslunda, Färingsö (GCd m.fl.) och 7 ungar ringmärktes 24.6 (SLn).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

10 revirhållande hannar/par inrapporterade. En konstaterad häckning vid Sandudden, Träkvista (AHk, LHk).

Trädlärika *Lullula arborea*

Sjungande fåglar: 1 ex Skå kyrka, Färingsö 18.3 (RKg), 1 ex Torslunda 21.3 (GCd), 1–2 ex Hagalund, Adelsö 21.3–16.5 (HAn, BSn), 1 ex Prästnibble, Färingsö 21–29.3 (LBe, SHn m.fl.), 1 ex Väsby hage 28.3 (FTd), 1 ex Eldgarnsö 28.3 (GSd), 1 ex Träkvistamalm 31.3 (REm), 1 ex Ekerö kyrka 1.4–10.4 (UKi m.fl.), 1 ex Malmviks strandängar 13.4 (JWn), 1 ex Menhammarsviken 13.4 (JWn), 1 ex Eldgarnsö 1.5 (JWn), 1 ex Samting, Adelsö 1.5 (HAn, BSn), 1 ex Sandudden, Träkvista 10.4–24.5 (JHn), 1 ex Tillflykten 8.7 (HBd).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

1 ex Svartsjövikens 6.9 (GSd), 1 ex Lovö kyrka 19.9 (MNn), 1 ex Prästnibble, Väntholmsviken 23.9 (GSd).

Gulärta *Motacilla flava*

Konstaterad häckning vid Mastområdet där en adult fågel sågs mata en unge 3.7 (FTd). I Svartsjövikens och vid Malmviks strandängar sågs flera fåglar i lämplig häckningsbiotop.

Forsärta *Motacilla cinerea*

Kommunens tredje fynd av arten sträckte förbi Ekeby brygga på Munsö 30.3 (GCd).

Sädesärila *Motacilla alba*

De första fåglarna sågs redan 18.3 vid Sötvattenslaboratoriet (BÅJn).

Strömstare *Cinclus cinclus*

1 ex Rastaholm 11–31.1 (LBe, SHn m.fl.), 1 ex uppehöll sig under Tappströmsbron 7–11.3 (PEm m.fl.).

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Vinterfynd: 17 fynd i januari, 14 i februari, 13 i mars och 11 i december. Detta får ses som höga siffror på Mäläröarna.

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 1 ex Sötvattenslaboratoriet 5.1–15.3 (UNn m.fl.), 1 ex Lindhaga 13.2 (JBk), 1 ex Älby hage 21.2 (MNn), 1 ex Koviken, Lovön 15.3 (MNn), 1 ex Toroslunda 1.12–26.12 (GCd), 1 ex Klippans skog, Färingsö 16.12 (GSd), 1 ex Tillflykten, Lovön 29.12 (FTd), 1 ex Stenhamra 31.1 (PEm).

Blåhake *Luscinia svecica*

1 ex Malmviks strandängar 29.8 (SSg) och 12.9 (MNn). 1 ex Toroslunda 4.9 (GCd), 1–3 ex vid Mastområdet 7.9–19.9 (FTd m.fl.), 1–3 ex runt Svartsjövikens 7.9–14.9 (GCd m.fl.), 1–2 ex Helgö kanal 7.9–11.9 (UKi), 2–3 ex Ölsta tegeldamm 15.9–16.9 (GSd, GFg).

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Invasionsartad förekomst under hösten och året ut beroende på stor födotillgång. I december inte mindre än 40 observationer inlagda på Svalan. Högsta noteringen 90 ex Ilända, Färingsö 13.12 (NWk, MÅg). Övriga vinterfynd: 1 ex Menhammarsviken 25.1 (ASm), 1 ex Toroslunda 4.3 (GCd), 1 ex Menhammarsviken 4.3 (UNn).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Vinterfynd: 3 ex Eldgarnsö 2.1–28.2 (JBk, GSd m.fl.) 3 ex Färentuna kyrka 3.1–2.2 (JWn, MAN m.fl.), 1 ex Hilleshög, Färingsö 9.1–1.3 (GSd m.fl.), 1 ex Stora Dalby, Adelsö 11.1 HAN, 1 ex Kungsbergabadet 17.1 (LBe, SHn), 1 ex Älby hage 31.1 (LBe, SHn), 2 ex Bonavik, Munsö

13.12 (FTd), 1 ex Kärsödragsviken, Munsö 13.12 (FTd), 2 ex Eldgarnsö 13.12 (MÅg, NWk), 4 ex Väsby hage 13.12 (SHn, LBe), 6 ex Klippans skog, Färingsö 16.12 (GSd), 6 ex Koviksvägsåket, Lovön 19.12 (MNn), 2 ex Sötvattenslaboratoriet 19.12 (MAN), 1 ex Eldgarnsö 27.12 (JWn), 1 ex Tillflykten, Lovön 29.12 (FTd).

Gräshoppångare *Locustella naevia*

1 ex Eldgarnsö 9.5 (JLd), 1 ex Menhammarsviken 17.5–5.7 (MNn, UNn m.fl.), 1 ex 17.5–25.6 (JWn), 1 ex Eldgarnsö, 26.5 (JBk), 2 ex vid Dyängen, Munsö 30.5 (MMt), 1 ex Svartsjövikens 16–25.6 (JMn m.fl.), 1 ex Fladen, 24.6 (MBm, UAn), 1 ex Malmviks strandängar 14.7 (GCd).

Flodsångare på Helgö

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Andra året i rad 1 ex sjungande dagtid Helgö kanal 21–27.6 (UNn m.fl.).

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

I slutet av april 2 ex Älby hage 28.4 (UKi), 1 ex mastområdet 29.4 (FTd), 1 ex Väntholmsviken 29.4 (GSd), 3 ex Menhammarsviken 29.4 (UNn) 1 ex Mastområdet 30.4 (FTd), 1 ex Eldgarnsö 30.4 (MAN). En sen fågel födosökte vid Svartsjö dämme 21.9 (GSd).

Kärsångare *Acrocephalus palustris*

En konstaterad häckning vid mastområdet på Lovön där första fågeln hördes sjunga 31.5 och

den 5.7 kunde ungar höras från boet (MNn m.fl.). *Övriga obsar:* 1 ex sötvattenslaboratoriet 31.5 (JRg m.fl.), 1 ex Eldgarnsö 1–6.6 (MNn, JWn), 1 ex Lindö, Lovön 9.6 (FTd), 1 ex Kina Slott 13–16.6 (MNn m.fl.), 1 ex Kaggeholm, Helgö, 21.6 (PGn m.fl.), 1 ex Brostugan 22.6 (FTd), 1 ex Vägkorset Iländavik/skär, Färingsö 23.6 (REm), 1 ex Brostugan 29.6 (NWk, JRe).

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Ett tidigt ex. sjöng vid Älby hage redan 22.4 (UKi).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

1 ex uppehöll sig vid Svartsjö däme 16.5–17.7 (UKi m.fl.), 1 ex Väntholmsviken 1.6 (MNn), 1 ex sjöng i vassen nedanför Kina Slott 13.6 (MNn).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Ett bra år för arten på Mäläröarna med 15 sjungande fåglar på tolv olika lokaler.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Sjungande fåglar: Ute på Eldgarnsö 1 ex 5.4 (JWn), 1 ex 24.5 (JWn), 1 ex 31.5 (UNn), 1 ex 1.6 (MOF) och 1 ex 6.6 (JBk). 1 ex Eriksten, Skärvik 21.4 (AEdn), 1 ex Tillflykten, Lovön 28.4 (JWn), 1 ex Alviken, Stenhamra 9.5 (HTs), 1 ex Väsby hage 14.5 (UKi), 1 ex Pilsholmen, Munsö 16.5 (MAn, UNn), 1 ex Tillflykten 8.7 (HBd). Ett oktoberfynd med 2 ex vid Prästnibble, Väntholmsviken 3.10 (GSd, GFg).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

För andra året i rad fick vi besök av denna för Mäläröarna ovanliga flugsnappare. 1 ex sjöng på Eldgarnsö 30–31.5 (FTd m.fl.).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Två årsungar observerades vid Svartsjö kanal 19.8 vilket får tolkas som att häckning genomförts (GSd, GFg). *Övervintrande fåglar:* 5 ex Stavsund, Helgö kanal 1.1 (UKi), lockläte hördes vid Sötvattenslaboratoriet 12.1 (UNn), 2 ex Svartsjö däme 17.1 (GSd m.fl.), samt 31.1 (MAn, UNn). 1–3 ex Svartsjövikens 1.2 (JWn m.fl.), 3 ex Fredriksdal, Lovön 9.2 (REm), 1 ex Svartsjövikens 21.2 (JBk), lockläte hördes vid

Rastaholm 22.2 (JWn). Även fynd i november och december indikerar övervintring: 2 ex Menhammarsviken 1.11 (MNn), 1 ex Svartsjövikens 21.11 (JWn), 1 ex Svartsjövikens 5.12 (JWn).

Törnskata *Lanius collurio*

En ungfågel visade sig bli en riktig långstannare och höll sig kvar vid Mastområdet ända till den 9.10 (FTd m.fl.). Detta är en av de senaste inlandsobservationerna i Stockholms rapportområde någonsin.

Varfågel *Lanius excubitor*

Även 2009 var Menhammarsviken, Svartsjövikens, Mastområdet och Malmvik bra lokaler för övervintrande varfåglar. *Övriga fynd:* 1 ex Lindby, Adelsö 9.1 och 24.1 (HAn). 1 ex Oskarsborg, Lovön 11.1 samt 7–8.3 (FTd). 1 ex Eknäs, Stenhamra 17.1 (GCd). 1 ex Stavsund, Helgö kanal 23.1 (UKi) och 14.2 (HAn). 1 ex Lindhaga, Färingsö 31.1 (JBk), 1 ex Berga gård 13–18.2 (FTd), 1 ex Kårsödragsviken 15.3 (FTd), 1 ex Bonavik, Munsö 28.3 (FTd), 1 ex Sandviken, Munsö 28.3 (FTd). *Höst:* 1 ex Torslunda 22.9 (GCd), 1 ex Kårsödragsviken 13.12 (FTd), 1 ex Sjöängen, Munsö, 13.12 (SHn, LBe).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

1 ex Stenhamra 13.1 (JBk), 1 ex Väsby hage 14.2 (JWn), 1 ex Sötvattenslaboratoriet 15.2 (MNn), 1 ex Väntholmsviken 25.3 (GSd), 1 ex Drottningholms slott 10.4 (MNn), 1 ex Älby hage 1.10 (UKi)

Råka *Corvus frugilegus*

1–4 ex Svartsjövikens 17.3–7.4 (GSd, GFg m.fl.), 1 ex 8.4–10.4 (MNn m.fl.), 1 ex Bonadammen, Munsö 10.4 (MNn), 1 ex Bonadammen, Munsö 10.10 (SHn, LBe), 1 ex Svartsjövikens 21.11 (GSd, GFg).

Stare *Sturnus vulgaris*

Övervintrande: Ovanligt många vinterfynd gjordes. Upp till 10 ex uppehöll sig i Svartsjövikens 5.1–28.2 (UKi m.fl.), 1 ex Adelsö kyrka 16.1 (HAn). December: 10 ex till som flest 35 ex Svartsjövikens (JWn m.fl.), Menhammarsviken

28 ex till som flest 50 ex (UNn m.fl.), 70 ex Munsö kyrka 13.12 (SHn, LBe).

Bofink *Fringilla coelebs*

Vinterfynd: 1 ex Närlunda 1–3.1 (LBB), 1 ex Skärvik 9.1 (UNn), 1 ex Tappström 17.1 (LBe, SHn), Som flest 12 ex Söderströms väg, Stenhamra 5.1–25.2 (REm m.fl.), 1 ex Svartsjövik 27.1 (REm), 1 ex Brostugan 7.2 (SSg) 1–2 ex Klippans väg, Färingsö 1–24.12 (GSd), 1 ex Älby hage 16.12 (UKi), 1 ex Torslunda 19.12 (GCd), 1–3 ex Sötvattenslaboratoriet, 19–20.12 (MNn m.fl.).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Vinterfynd: 1–4 ex Söderströms väg, Stenhamra 30.1–25.2 (REm m.fl.), 1–3 ex 1–24.12 (GSd), 4 ex Lindhaga, Färingsö 12.2 (JBk), 15 ex Älby hage 16.12 (UKi), 1 ex Torslunda 19.12 (GCd), 1 ex Sötvattenslaboratoriet 25.12 (JWn), 11 ex Gällstaö 27.12 (JSI), 1 ex Älby hage 29.12 (UKi), 1 ex Stenhamra 31.12 (PEm).

Steglits *Carduelis carduelis*

Största flockarna kring Mastområdet med toppnoteringen 200 ex 11.9 (JWn).

Hämpling *Carduelis cannabina*

En stor flock på 50 ex sågs vid Bonadammen, Munsö 10.10 (SHn, LBe).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

En flock på ca 20 ex uppehöll sig vid Svartsjövik 23.1–8.3 (GCd m.fl.), 10 ex Malmviks strandängar 14.4 (GSd), 5 ex Svartsjövik 1.11 (GSd), 6 ex flög förbi Torslunda 7.11 (GCd), 3 ex Mastområdet 18–20.12 (FTd, JWn m.fl.).

Brunsiska (Sydlig gräsiska) *Carduelis flammea cabaret*

På Klippans väg, Färingsö 1 ex 1.2 (GFg, GSd) och 1 ex 11.2 (GSd). 2 ex Torslunda 12.2 (REm), 1 ex Klippans väg, Färingsö 22.2 (GSd), 1 ex Närlunda 6–7.3 (LBB) och 1 ex Gällstaö 16.3 (JSI).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Ovanligt många fågelmatningar föräddades ett besök 2009. Årets första sågs på Klippans väg, Färingsö 4.1 (GSd, GFg). Sen rullade det på med 1 ex på Granitvägen i Stenhamra 1.2 (PEm), 1 ex Lindhaga, Färingsö 12.2 (JBk), 1–2 ex Torslunda 12.2–15.2 (GCd), 1 hanne Sötvattenslaboratoriet 14.2 (MNn) och den 15.2 en honfärgad på samma matning (JWn). 1 ex Klippans väg, Färingsö 22.2 (GSd), 1 ex Älby hage 22.2 (UKi m.fl.), 1 ex Klippans väg, Färingsö 23.2 (GSd), 1 ex Granitvägen, Stenhamra 1.3 (PEm), 1 hanne Klippans väg, Färingsö 10.3–16.3 (GSd m.fl.). Förutom dessa fågelbordsbesökare sågs en fågel vid Svartsjövik 25.1 (HMT).

Mindre korsnäbb

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Det har fullkomligt kryllat av mindre korsnäbb. 143 observationer finns inlagda på Svalan. Det kan jämföras med 2008 då 41 st. var inlagda. Största antalet var ett hundratal som cirkulerade kring Ekebyhovsbacken 12.9 (MNn).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Med det stora inflödet av mindre korsnäbb har även ovanligt många observationer av dess större kusin gjorts. Fr.a. observationer från Klippans skog och närområde där 1 ex sjöng

.7 (GSd), 1 ex 17.7 (GFg), 1 ex 5.9 (GSd), 6 ex 14.9 (GSd), 2 ex 28.9 (GSd), 7 ex 25.10 (GFg), 1 ex 13.11 (GSd) och 4 ex 24.12 (GSd).
 Övriga: 1 ex Kina Slott 13.6 (MNn), 1 ex Lindhaga, Färingsö 12.9 (JBk), 2 ex Torslunda 14.10 (GCd), 2 ex Adelsö 18.10 (MAn), 5 ex Hagalund, Adelsö 25.10 (HAn, BSn) och 4 ex Menhammarsviken 1.11 (MNn).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Även vår tredje korsnäbbsart deltog i årets korsnäbbs invasion och tangerade rekordåret 2002. 1 ex Ekebyhovsbacken 12.9 (MNn), 1 ex Rishögsdammen, Prästnibble 16.9 (GSd, GFg), 1 ex Sångå Säby 16.9 (AJn), 1 ex Klippans skog, Färingsö 13–14.11 (MAn, GSd), 1 ex Menhammarsviken 1.11 (MNn) och 1 ex Koviksväskälet, Lovön, 12.12 (JWn).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Årets fem fynd är den näst högsta siffran på 2000-talet. 1 ex sjöng vid Helgö kanal 25.5 (UKi), 1 ex Svartsjövik 25.5 (JBk), 1 ex Österby, Färingsö 2.6 (UAn), 1 adult hanne sjöng vid Menhammarsviken 3.6 (CLm) och 1 ex sjöng vid Kaggeholm 13.6 (MNn).

Tallbit *Pinicola enucleator*

20 ex flög förbi Ekerö centrum 8.1 (JBk), 1 ex Lovö kyrkängar 8.3 (MNn), 8 ex besökte ett fågelbad i Skärvik 21.11 (TWr) och 2 ex Rishögsdammen, Prästnibble 24.12 (GSd).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Som mest sågs 20 ex vid Älby hage 14.2 (LBe, SHn).

Lappsparr *Calcarius lapponicus*

2 ex flög förbi vid Holmbacken i Svartsjövik 13.9 (GCd).

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

1 ex uppehöll sig med björktrastar i Svartsjövik 12.2–17.2 (JWn m.fl.), 1 ex sträckte förbi Torslunda 21.3 (GCd), 1–3 ex Svartsjövik 23–31.3 (GSd, AMä m.fl.) och 7 ex Kårsö Gård 28.3 (LBe, SHn).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

1 fågel sjöng vid Bonadammen på Munsö 10.5 (MNn), 1 ex sågs vid församlingsgården Lovö kyrka 17.6 (FTd) och 1 juvenil fågel rastade på en åker vid Lovö kyrka 21.9 (SSg).

(HAn) Hasse Andersson, (MAn) Mats Andersson, (AAn) Angelica Aronsson, (UAn) Ulf Aronsson, (HBd) Hasse Berglund, (MBm) Martin Bergström, (JBk) Janne Björk, (LBBE) Laine Borejö Bronge, (LBe) Linus Brobacke, (GCd) Glenn Cornland, (BDk) Bertil Dolk, (UDk) Ulla Dolk, (REm) Runo Edholm, (EEt) Eva Edmert, (HEy) Hans Elleby, (REy) Rasmus Elleby, (PEm) Patrik Engström, (AEdn) Astrid Edin, (AERN) Anders Eriksson, (BEn) Bengt Eriksson, (TEn) Tommy Eriksson, (GFg) Göran Forsberg, (NMFn) Nils MAGNUS Fredriksson, (IGd) Ingemar Gard, (PGn) Peter Gavelin, (MGr) Mats Gothnier, (SHn) Signe Hagerman, (JHn) Jonas Hedin, (AHk) Anton Höök, (LHk) Lennart Höök, (UIs) Ulric Ilvéus, (AJn) Anders Jansson, (BÅJn) Bengt-Åke Jansson, (MKy) Matthis Kaby, (RKg) Rony Karlberg, (UKi) Urpo Könnömäki, (KKn) Kjell Kroon, (RLt) Ragnar Lagerkvist, (CLm) Christian Lagström, (JLd) Johan Lind, (BLd) Björn Lindblad, (RLg) Regina Lindborg, (SLn) Sören Lindén, (JMn) Jukka Markkanen, (HMT) Håkan Markstedt, (JMn) Jonas Melin, (MOF) Mälaren Ornitologiska Förening, (MMt) Magnus Mossfeldt, (AMä) Ari Määtä, (MNn) Micke Nederman, (UNn) Ulf Nilsson, (GOn) Gunilla Olsson, (TPn) Thomas Pettersson, (JRg) Jonas Rudberg, (JRe) Jacob Rudhe, (HRp) Helge Röttorp, (GSd) Gigi Sahlstrand, (SSg) Svenne Schultzberg, (SSt) Sune Sellstedt, (ASm) Anders Sennmalm, (JSn) Johan Skutin, (JSI) Jan Sondell, (USn) Ulf Svan, (ASn) Anders Svenson, (BSn) Birgit Svensson, (HTs) Hans Terelius, (FTd) Fredrik Thernlund, (PJUI) Per Johan Ulfendahl, (TWr) Torsten Weland, (NWk) Niklas Westermark, (JWn) Jan Wernerman, (LWm) Lars Wetterström, (MÅg) Mikael Åsberg, (PÅg) Per Åsberg.